

(דף קצ"ח ע"א) לַב. כַּל נָדִיב לֵב, כִּמָּה דְאוֹקִימָנָא, דְאַרְבַּע מִשְׁרַיִן אֵלָיו, כִּלְלָא דְכִלְהוּ אֶקְרוּן בְּרִיָּא
חֲדָא, נָדִיב לֵב. תְּרוּמַת יוֹי, דָּא פְּרַסְיָא קְדִישָׁא. וּבְגִין דְאַרְיֵמוּ לָהּ לְעִילָא, וְסִלְקִין לָהּ לְעִילָא,
אַקְרִי תְרוּמַת יוֹי.

וְעַל דָּא, כַּד חָמָא יְחֻזְקָאֵל רְזָא דְחַיִּוֹת, וְהוּוּ סִלְקִין, לָא חָמָא מַהוּ דְסִלְקִין, בְּגִין דְאִיְהִי סִלְקָא
לְגַבֵּי מִלְפָּא עֲלָאָה בְּגִיזוּ בְטַמְיָא בִיקְרָא עֲלָאָה.

וְכָל חָכָם לֵב בְּכָם, (שמות לה) אֵלָיו אֵינּוּן שְׁתִּין מְקוֹרֵין, דְאַשְׁקִיָּא עֲלֵמָא, וּמְנַהוּן אֲתִשְׁקִי. יְבֵאוּ,
אַמַּאי יְבֵאוּ. אֲלֵא דִיִּיתוּן לְמַנְקֻט מַעַם גְּנָזָא דְחַיִּין. יְבֵאוּ, וּלְבַתֵּר וַיַּעֲשׂוּ מָה דְקוּדְשָׁא בְרִידָא הוּא
פְּקִיד לֹון לְאַתְנָאָה עֲלֵמָא.

קְחוּ מֵאַתְכֶם תְּרוּמָה לַיְי'. (שמות לה) רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח, (ישעיה נח) הֲלֵא פְּרַס לְרַעֲב לְחֶמֶד וְגוֹ'. תָּא חֲזִי,
זַפְּאָה חוּלְקִיָּה דְבַר נָשׁ, כַּד מְסַכְּנָא אַעֲרַע לְגַבֵּיָּהּ. דְהַהוּא מְסַכְּנָא דוֹרוּנָא דְקוּדְשָׁא בְרִידָא הוּא
הוּי, דְשֻׁדְרָא לִיָּה. מָאן דְמַקְבֵּל לִיָּה לְהַהוּא דוֹרוּנָא בְּסִבְרָא אֲנַפִּין, זַפְּאָה חוּלְקִיָּה.

תָּא חֲזִי, מָאן דְחַיִּים לְמַסְכְּנָא, וְאַתִּיב לִיָּה נְפִישִׁיָּה, קְדִישָׁא בְרִידָא הוּא סִלִּיק עֲלִיָּה, כְּאִילוּ הוּא בְּרָא
לְנַפְשִׁיָּהּ. וְעַל דָּא אַבְרָהָם דְהָוָה חַיִּים לְכָל בְּנֵי עֲלֵמָא, סִלִּיק עֲלִיָּה קְדִישָׁא בְרִידָא הוּא, כְּאִילוּ הוּא
בְּרָא לֹון, דְכַתִּיב, (בראשית יב) וְאֵת הַנַּפֶּשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחַרְוֹן.

וְאִף עַל גַּב דְהָא אֲוִקִימָנָא הֲלֵא פְּרַס, מָאִי פְּרַס, לְמַפְרַס לִיָּה מִפְּחָ בְּנַחְמָא וּמְזוּנָא לְמִיכַל. דְבַר
אַחַר הֲלֵא פְּרַס, כִּמָּה דְאֵת אָמַר (דניאל ה) פְּרִיס פְּרִיסַת וְגוֹ'. דְבַעֲי לְמַפְרַס פְּרִיסִין דְנַחְמָא קַמִּיָּה,
בְּגִין דְלֵא לְכַסִּיָּהּ. וַיִּפְרוֹס קַמִּיָּה בְּעֵינָא טָבָא. לְחֶמֶד, לְחֶם לֹא כְּתִיב, אֲלֵא לְחֶמֶד. הַהוּא דִילָךְ
מְמַמְנָה, וְלֹא דְגִזְלוּ, וְלֹא דְעִשְׁק, וְלֹא דְגִנְבָה. דְאִי חֲכִי, לֹאן זְכוּתָא הוּא, אֲלֵא ווִי לִיָּה, דְאֵתִי
לְאַדְפְּרָא חוּבּוֹי. כְּחוּ מֵאַתְכֶם תְּרוּמָה, לְאַרְמָא מִפְּחָ דְלְכוּן, וְלֹא מַעֲשִׂק, וְלֹא מְגִזֵּל, וְלֹא
מְגִנְבָה, וְהָא אֲוִקִימָנָה.

רַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי יַצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי, הוּוּ אֲזִילִי בְאַרְחָא, עַד דְהוּוּ אֲזִילִי, פִּגְעַת בְּהוּ רַבִּי אַבְבָּא. אָמַר רַבִּי
חֲזִיָּא, וְדֵאִי שְׂכִינְתָא בְחַרְוֹן. כַּד מְטָא לְגַבֵּיָּהּ, אָמַר רַבִּי אַבְבָּא, כְּתִיב, (מלכים א ח) מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר
הוֹצֵאתִי אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם לֹא בְחַרְתִּי בְעִיר מִכָּל שְׂבֻטֵי יִשְׂרָאֵל וְאַבְחַר בְּדוּד וְגוֹ'
לְבָנוֹת בֵּית לְהִיּוֹת שְׂמֵי שָׁמַיִם. הָאִי קְרָא, לֹאן רִישִׁיָּה סִיפִיָּה, וְלֹאן סִיפִיָּה רִישִׁיָּה, דְכַתִּיב לֹא בְחַרְתִּי
בְעִיר, וְאַבְחַר בְּדוּד, מָאִי הָאִי עִם הָאִי. וְאַבְחַר בִּירוּשָׁלַם מִיבְעִי לִיָּה.

אֲלֵא כַּד קְדִישָׁא בְרִידָא הוּא אֵת רְעוּתָא קַמִּיָּה לְמַבְנֵי קְרַתָּא, אֲסַתְפֵּל בְּקַדְמִיתָא, כְּתִיב רִישָׁא
דְנַחֲיָג עֲמָא דְקְרַתָּא, וּלְבַתֵּר בְּנֵי קְרַתָּא, וְאֵיִתִּי לְעֲמָא בִיָּה. הָדָא הוּא דְכַתִּיב לֹא בְחַרְתִּי בְעִיר,
עַד דְאַסְתְּפִלְנָא בְּדוּד, לְמַהוּי רְעִיָּא עַל יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְמַתָּא וְכָל בְּנֵי מַתָּא, כְּלָהוּ קַיִמִין פְּרַעֲיָא
דְנַחֲיָג לְעֲמָא, אִי רְעִיָּא אִיהוּ טָבָא, טָב לִיָּה, טָב לְמַתָּא, טָב לְעֲמָא. וְאִי רְעִיָּא אִיהוּ בִישָׁא, ווִי
לִיָּה, ווִי לְמַתָּא ווִי לְעֲמָא. וְהַשְׁתָּא אֲסַתְפֵּל קְדִישָׁא בְרִידָא הוּא בְּעֲלֵמָא, וְסִלִּיק בְּרַעוּתִיָּה לְמַבְנֵי

לִיָּהּ, וְאוֹקִיִּים בְּרִישָׁא לְדוּדָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְאַבְחַר בְּדוּד עַבְדִּי. (ס"א וְאוֹקִיִּים בְּרִישָׁא דְדָרָא לְרַבִּי שְׁמַעוֹן וְחִבְרִיָּה לְמִיָּקָם קַמִּיָּה).

מִלְתָּא חֲדָתָא שְׁמַעְנָא. פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים קמו) אֲשֶׁרִי שָׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֵזְרוֹ שְׁבָרוּ עַל יְיָ אֱלֹהָיו. וְכִי אֵל יַעֲקֹב, וְלֹא אֵל אַבְרָהָם, וְלֹא אֵל יִצְחָק, אֲלֵא אֵל יַעֲקֹב. בְּגִין דְּיַעֲקֹב לֹא אֶתְרַחֵץ בְּאַבְרָהָם, וְלֹא בְּאַמִּיָּה, כִּד עָרַק קַמִּי אַחֵיו, וְאִזְל יַחֲדָא, בְּלֹא מְמוּנָא, כְּמָה דְּאֶתְרַחֵץ (כראשית לב) כִּי בְּמִקְלִי עֲבַרְתִּי אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה, וְאִיְהוּ אֶתְרַחֵץ בִּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב, (שם כח) אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וְשֹׁמְרָנִי וְגו'. וְכֵלְא שָׁאֵל מִקַּמִּיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיָהֵב לִיָּהּ.

שְׁבָרוּ עַל יְיָ אֱלֹהָיו. שְׁבָרוּ, וְלֹא אָמַר תְּקוּנוֹ, וְלֹא בְּטַחוּנוֹ, אֲלֵא שְׁבָרוּ. אֵל תְּקַרֵּי שְׁבָרוּ, אֲלֵא שְׁבָרוּ. דְּנִיחָא לְהוּ לְצַדִּיקָיָא, לְתַבְרָא גְרַמִּיָּהוּ, וְלֹא תַבְרָא תְבִירוֹ עַל תְּבִירוֹ, וְכֵלְא עַל יְיָ אֱלֹהָיו. כְּמָה דְּאֶתְרַחֵץ (תהלים מד) כִּי עָלֶיךָ הִרְגַּנוּ כָּל (דף קצ"ח ע"ב) הַיּוֹם. כִּי עָלֶיךָ נִשְׁאַנּוּ חֲרָפָה.

כְּגוּוֹנָא דְּיַעֲקֹב, דְּכְתִיב וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שֹׁבֵר בְּמִצְרַיִם, דְּהָא תְבִירוֹ דְּגְלוּתָא, חָמָא דְּתוּחָ לִיָּהּ בְּמִצְרַיִם, וְשׁוּי תוֹקְפִיָּה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְנֵוֹי דְּיַעֲקֹב סְבָלוֹ תְבִירוֹ דְּגְלוּתָא, וְלֹא אֲשַׁתְּנֹו מְגוֹ רְזָא דְּמַהִימְנוּתָא דְּאַבְרָהָם וְשֹׁמְרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא בְּגְלוּתָא רְגִילָא בְּפּוּמִיָּהוּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב בְּמִשְׁחָה, (שמות ג) וְאָמְרוּ לִי מַה' שְׁמוֹ' מַה'. בְּגִין דְּהוּוּ יַדְעֵי לִיָּהּ, וְלֹא אֲנִשְׁוֹ לִיָּהּ לְעֵלְמִין, וְסְבָלוֹ תְבִירוֹ דְּגְלוּתָא עַל קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין כִּד זְכִי לְפּוּרְקָנִין וְלְגַסִּין וְלֹא תַנּוּן סְגִיָּין.

וְאַתּוֹן קְדִישִׁין עֲלִיוֹנִין, דְּסְבָלוֹן תְבִירוֹ דְּגוּפָא מְאַתְרָ לְאַתְרָ עַל קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה דְּזַפְאִין אַתּוֹן לְמַעַבְד לְכוּ נִסִּין וּפּוּרְקָנִין, וְתַנּוּן לְחַיִּי עֲלֵמָא דְּאַתִּי. אִזְלוּ כְּלָהוּ כְּחֲדָא.

פִּתַּח וְאָמַר (שמות לה) קַחוּ מֵאַתְכֶם תְּרוּמָה לַיְיָ כָּל נָדִיב לְבֹו יִבְיָאָהּ וְגו'. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נֶשׁ שׁוּי רְעוּתִיָּהּ, לְגַבִּי פּוּלְחָנָא דְּמֵאֲרִיָּהּ, הַהוּא רְעוּתָא סְלִיק בְּקַדְמִיתָא עַל לְפָא, דְּאִיְהוּ קִיּוּמָא וַיִּסּוּדָא דְּכָל גּוּפָא. לְבַתֵּר סְלִיק הַהוּא רְעוּתָא טְבָא, עַל כָּל שְׁיִיפִי גּוּפָא. וְרְעוּתָא דְּלְפָא, מְתַחְבְּרָאן בְּחֲדָא, וְאִיְנֹון מְשַׁכִּין עֲלֵיהוּ זִיְהָרָא דְּשְׁכִינְתָּא לְדִיָּרָא עֲמַחוֹן, וְהַהוּא בַר נֶשׁ אִיְהוּ חוּלְקָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּוּ, הָדָא הוּא דְּכְתִיב קַחוּ מֵאַתְכֶם תְּרוּמָה. מֵאַתְכֶם הָוָה אֲמִשְׁכּוּתָא, לְקַבְלָא עֲלֵיכוּן הַהוּא תְּרוּמָה, לְמַחֲוֵי חוּלְקָא לַיְיָ.

וְאִי תִימָא דְּלָאוּ בְּרִשׁוּתִיָּהּ דְּבַר נֶשׁ קִיּוּמָא מְלָה. תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב כָּל נָדִיב לְבֹו יִבְיָאָהּ אֶת תְּרוּמַת יְיָ. כָּל נָדִיב לְבֹו וְדָא, מָאן דִּי תִרְעֵי לְבִיָּהּ, יִמְשִׁיד לָהּ לְשְׁכִינְתָּא לְגַבִּיָּהּ. הָדָא הוּא דְּכְתִיב יִבְיָאָהּ, אַף עַל גַּב דְּאִיְהִי בְּאַסְתַּלְקוּתָא לְעִילָא, יִבְיָאָהּ מֵאַתְרָ עֲלָאָה, לְאַמְשַׁכָּא לְדִיָּרָא עֲמִיָּה.

וְכִד תִּיתִי לְאַשְׁרָאָה עֲמִיָּה, כְּמָה בְּרַפְאִין וְכְמָה עֲתָרָא תִיתִי עֲמִיָּה. הָדָא הוּא דְּכְתִיב זָהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֶׁת. לֹא יַחֲסֹר לִיָּהּ כָּל עֲתָרָא דְּעֲלֵמָא. דָּא לְשַׁאֲרַ בְּנֵי עֲלֵמָא. אַבְל אַתּוֹן קְדִישִׁין עֲלִיוֹנִין, קַחוּ מֵאַתְכֶם תְּרוּמָה לַיְיָ. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, מָאן דְּשָׁרִי לְאַרְמָא, הוּא יָרִים.

פְּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, (יונה ב) וַיֹּאמֶר יי' לְדָג וְגו', וְכִי בָּאָן אֶתֶר אָמַר לִיה. אֵלֶּא בְּשַׁעֲתָא דְבְּרָא קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא בְּעוֹבְדָא דְבְּרַאשִׁית, בְּיוֹמָא חֲמִישָׁאָה בְּרָא נוּנִי יַמָּא. כִּדִּין פְּקִיד וְאָמַר, דִּיֵּהָא זְמִין חַד נוּנָא לְמַבְלַע לְיוֹנָה, וַיֵּהָא בְּמַעוּי תְּלַתָּא יוֹמִין וְתַלְתַּת לֵילוּוֹן, וּלְבַתֵּר דִּיֵּרְמִי לִיה לְבַר. וְלָא דָּא בְּלַחֲדוּי, אֵלֶּא כָּל מַה דְּעַבְד קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבְדָא דְבְּרַאשִׁית, בְּכֹלָא אֲתַנִּי עֲמִיה. בְּיוֹמָא קְדָמָאָה בְּרָא שְׁמַיָּא, אֲתַנִּי עֲמַהוֹן דִּיִּסְלִיק לְאַלְיָהוּ הַשְּׁמַיָּמָה כְּגוּ סְעָרָה, וְכֵן הָוָה, דְּכַתִּיב, (מלכים ב ב) וַיַּעַל אֶלְיָהוּ בַּסְּעָרָה הַשְּׁמַיִם. בְּהָהוּא יוֹמָא בְּרָא נְהוֹרָא, וְאֲתַנִּי עֲמִיה דִּיִּחְשִׁיךְ לְשְׁמַשָּׁא בְּמַצְרִים תְּלַתָּא יוֹמִין, דְּכַתִּיב, (שמות י) וַיְהִי חֹשֶׁךְ אַפְלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים.

בְּיוֹמָא תַנְיִנָּא בְּרָא רְקִיעָא, דִּיֵּהָא מְפָרִישׁ בֵּין מַיָּא לְמַיָּא, כְּדַכְתִּיב (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם. וְאֲתַנִּי עֲמַהוֹן קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּמַיָּא יְהוֹן מְפָרִישִׁין לְיִשְׂרָאֵל בֵּין טוּמְאָה לְטַהָרָה, לְאַתְדַּפְּאָה בְּהוּ, וְכַךְ הָוָה.

בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה אֲפִיק אֶרְעָא מִגּוּ מַיָּא, וְאֲכַנְיִשׁ לְמַיָּא, וְעַבְד מַהֲהוּא כְּנִישׁוּ דְאַתְפְּנִישׁוּ לְאַתֵּר חַד, יַמָּא. וְאֲתַנִּי בְּיוֹמָא לְמַעְבַּר לְיִשְׂרָאֵל בְּנִיחָה בִּיבְשָׁתָא, וְלְמַטְבַּע לְמַצְרָאִי, וְכַךְ הָוָה, דְּכַתִּיב, (שמות יד) וַיָּשָׁב הַיָּם לְפָנָיו בַּקָּר לְאִיתְּנוּ. אַל תִּקְרִי לְאִיתְּנוּ, אֵלֶּא לְתַנְאוּ, לְמַה דְּאַתְנִי עֲמִיה קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּעוֹבְדָא דְבְּרַאשִׁית. תּוּ אֲתַנִּי בְּאַרְעָא, דְּתַפְתַּח ית פּוּמְקָא בְּמַחְלָקוֹתָא דְקַנְרָה, וְתַבְלַע לְקַנְרָה וּלְכָל פְּנִישְׁתֵּיהָ, וְכַךְ הָוָה, דְּכַתִּיב, (במדבר יז) וַתַּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וְתַבְלַע אוֹתָם וְאֶת קַנְרָה.

בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה, בְּרָא שְׁמַשָּׁא וְסִיְהָרָא, דְּכַתִּיב יְהִי מְאֹרֹת בְּרְקִיעַ הַשְּׁמַיִם, וְאֲתַנִּי עִם שְׁמַשָּׁא, לְמַהוּי קָאִים בְּפִלְגּוּ שְׁמַיָּא בְּיוֹמֵי דִיֵּהוֹשֻׁעַ,

